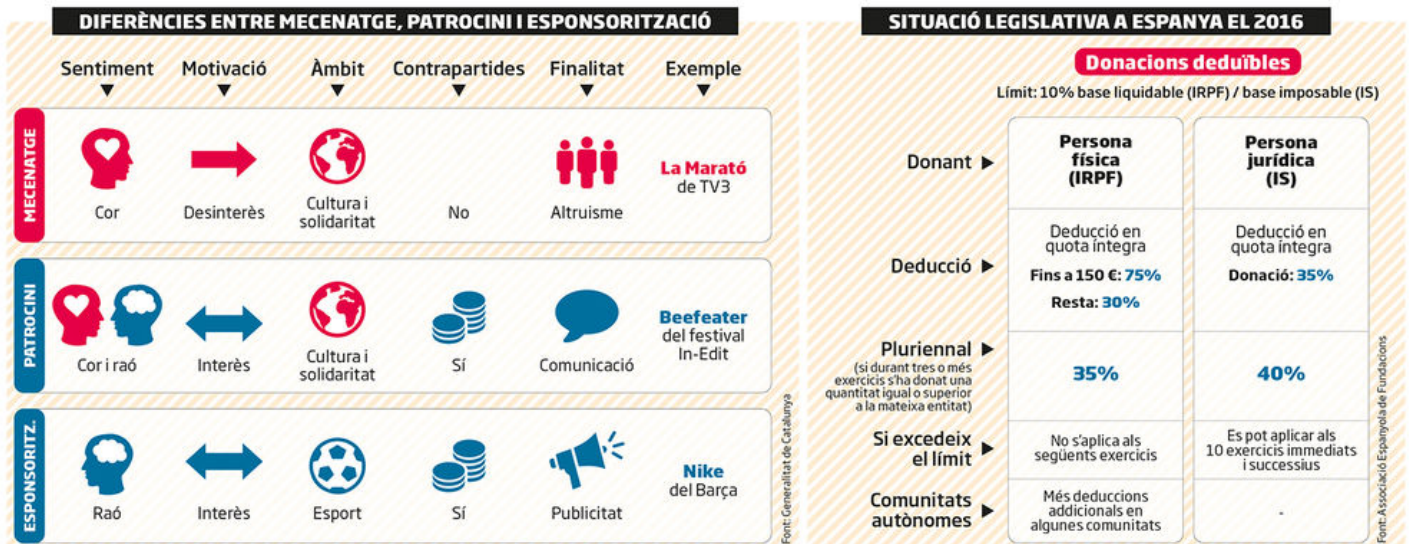

DOSSIER3

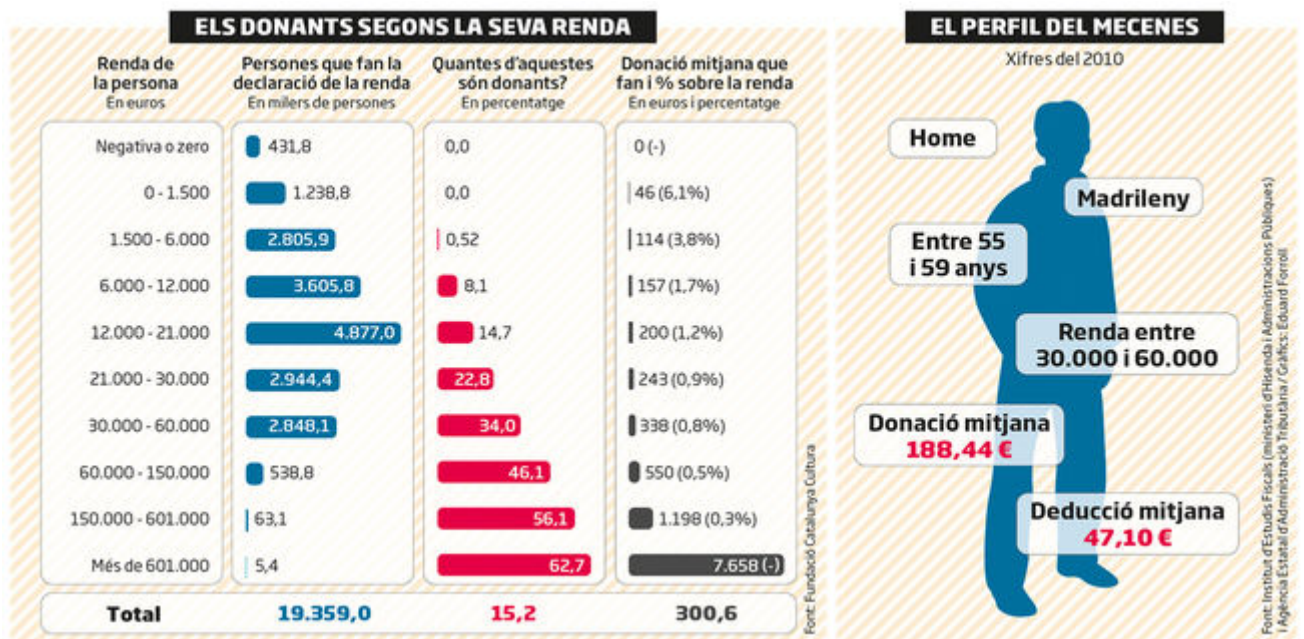
Front comú pel mecenatge: que desgravi i sobretot que prestigiï

Laura Serra Barcelona 08/01/2017 00:00

Maig del 2010. Mariano Rajoy, llavors candidat a la presidència del govern espanyol, promet una nova llei de mecenatge “que facilitarà extraordinàriament l’entrada del sector privat en el sosteniment de la indústria cultural”. Novembre del 2016. El ministre d’Educació, Cultura i Esports, Íñigo Méndez de Vigo, compareix al Congrés per anunciar l’impuls de la nova llei de mecenatge. Tres setmanes després, al Senat, ja avisa que això depèn “de les possibilitats pressupostàries”, que consultarà amb el ministeri d’Hisenda. En resum: set anys després, el més calent del mecenatge és a l’aigüera. La reforma fiscal que va entrar en vigor el 2015 es va quedar molt curta: preveu desgravacions del 30% al 40%, quan a la llei francesa van del 60% en amunt. També pretenia incentivar el micromecenatge amb una deducció del 75% als primers 150 euros d’inversió, una norma que ha tingut l’efecte contrari: desincentivar els que donaven més.

Per això s'ha gestat a Catalunya un front comú que per primer cop engloba la cultura, la recerca científica i el tercer sector social i que posarà sobre la taula la futura llei de mecenatge catalana -s'emmiralla en la francesa- i que també vol servir de model per al govern espanyol, que és qui té la capacitat per legislar en aquest àmbit. Però a més, de manera immediata, demanaran al govern català que apliqui una deducció del 25% del tram autonòmic de l'IRPF (adicional al que permet la llei) per incentivar el mecenatge. Les deduccions a Catalunya ja existeixen en alguns àmbits: del 25% en ciència i del 15% en medi ambient i llengua. El que reclama aquesta plataforma unitària és que hi entrin la cultura i el tercer sector i que s'igualin a l'alça.

Des de la conselleria de Cultura confirmen que també treballen, amb Economia i Benestar, calculant l'impacte que suposaria als pressupostos. El problema no són tant les deduccions de l'IRPF de mecenes individuals com quines vies hi hauria per incentivar donacions d'empreses sense incidir en l'impost de societats, que depèn de Madrid. "Ha de ser una llei profitosa, efectiva, però també s'ha d'equilibrar el pressupost", avisen des de Cultura. Calculen que la proposta es presentarà el primer semestre del 2017. Des de la Fundació Catalunya Cultura, integrada per les grans empreses que fan mecenatge i que lidera la iniciativa, esperen que sigui més aviat i neguen que repercuteixi negativament a les arques públiques. "Tindria un efecte multiplicador en tots els sectors", assegura David Camps, fundador de l'Associació Espanyola de Fundraising. Fonts d'Economia encara ho refreden més: "És difícil a curt termini, no té finançament previst pressupostàriament, i no tenim competències en matèria d'inspecció i control de les declaracions de l'IRPF".

El problema de la llei espanyola no és només la xifra de deducció, sinó també qui pot beneficiar-se'n: només entitats sense ànim de lucre i associacions d'interès general. A més, el permís l'atorga Hisenda de forma gasiva i opaca, de manera que "la majoria d'entitats no poden desgravar", corrobora Lluís Bonet, director del programa de gestió cultural de la Universitat de Barcelona. Sent autocrítics, també hi ha hagut una renúncia de les institucions culturals: "El seu càlcul és que l'esforç no compensa, perquè és picar pedra molts anys, i prefereixen dedicar-se a vendre més entrades. I tenen raó a curt termini". Ho corrobora la gerent de la Fundació Pasqual Maragall, Glòria Oliver: "El cost de captar un soci coincideix, normalment, amb les 12 primeres quotes. Però la xarxa de socis et dona una via de finançament sostenible i molt atomitzada en milers d'individus". "I et dona credibilitat social", afegeix Cristina Maragall, portaveu de la fundació. En el seu cas és imprescindible: l'estructura depèn en un 30% de l'Obra Social La Caixa, en un 30% de mecenes i en un 30% de socis.

En el finançament de la cultura, hi ha dos grans models: "El continental europeu, que bàsicament entén la cultura com una responsabilitat de l'Estat, i l'anglosaxó, especialment als EUA, que paga la cultura a través del mecenatge, amb desgravacions fiscals del 100%", resumeix l'exconseller de Cultura Ferran Mascarell. "El model espanyol és un mal model europeu. Es basa en un finançament de la cultura a través dels pressupostos públics, però amb un finançament que sempre ha sigut escàs", resumeix. L'entrada d'un gran volum de diner privat posaria sobre la taula el clàssic dilema de l'encaix públic-privat. Per a David Camps és un debat "superat" perquè "sempre es planteja la complementarietat". "El sector públic ha de tenir una mirada estratègica, de país, de sector, d'equitat social, d'accés i pertinença, i això pot complementar-se amb el ciutadà apostant per projectes als quals està lligat. S'ha de tenir confiança en l'acció del ciutadà. Per a mi és el contrari de privatitzar: són projectes compartits, socials", explica Gemma Sendra, directora executiva de la Fundació Catalunya Cultura. "Més que una administració que faci moltes coses, ens en cal una que posi canals perquè la gent faci moltes coses", apunta Bonet. Per al director general del Liceu, Roger Guasch, la necessitat de suport privat anirà a més: "D'aquí 10 anys no sé si l'Estat mantindrà ajuts tan bèsties a sectors culturals o sanitaris. Si no generem més ingressos, l'Estat els redistribuirà, i haurà de ser la societat qui prengui el relleu".

"La llei de mecenatge és necessària sí o sí", afegeix Guasch. "Des del punt de vista econòmic, no seria negatiu per al tresor públic a mitjà termini si es promou el mecenatge de manera eficient, al contrari, s'incrementaria la recaptació d'impostos. Però això genera una alarma social i potser no és gaire electoralista; no s'ha fet pedagogia del que representa el mecenatge. Mecenes cultural

sona elitista, oi? Pensem en grans fortunes que volen disminuir impostos”, lamenta Elisa Durán, directora general adjunta de la Fundació Bancària La Caixa, entitat que dedica 500 milions a obra social. “El concepte de mecenatge ha quedat pervertit”, coincideix Camps. “Sembla que el que dona és un egocèntric. Això és un problema”, afegeix Bonet. “Pot sonar estrany, però ens movem per altruisme -explica Eloi Vila, director executiu de Fluidra-. Entenem que hem de contribuir a la societat. Moltes accions van lligades a la imatge però aquest no és el motiu últim. El retorn ve pel fet d’estar en un entorn més avançat i culturalment més ric”. Fluidra fa un any va crear una fundació a la qual l’empresa, que el 2015 va facturar 647 milions, destina un milió d’euros anuals. Xavier Gramona, vicepresident de Gramona, va pel mateix camí: “Ens hem acostat al mecenatge i al patrocini a través del cava, de manera humil: sovint les nostres aportacions són en producte. No ho fem per desgravar, perquè és una despesa, però la donem per bona perquè ens fa sentir involucrats en la societat, la cultura és un valor a preservar”.

Per una cultura filantròpica

Cada any La Marató de TV3 mobilitza la societat catalana: aquest any ha recaptat 8,5 milions. Potser sense saber-ho, tots els donants són mecenes de la recerca biomèdica. Fins i tot sense llei de mecenatge, el compromís popular no ha decaïgut (si bé no és general: a l’Estat no arriba al 20% la gent que es declara donant a una ONG, mentre que a Finlàndia o Àustria la xifra és del 75%). El ciutadà, tot i la crisi, tampoc ha deixat de consumir cultura: per cada euro públic invertit, la gent n’hi dedica dos.

Sembla evident que la desgravació no és un factor determinant: “Per si sola no mobilitza. Necessariem que fos un projecte de país: deixem de sortir al carrer per demanar i sortim-hi per contribuir en el que creiem”. “La llei no caldria que fos molt generosa però sí ben comunicada i amb un conjunt de mesures que l’acompanyin”, assegura Bonet. Pensa en un pacte social per defensar el mecenatge com una acció de prestigi i impulsar un canvi de mentalitat en famílies, educació, mitjans i empresariat. “Aquest canvi no es crea d’avui per demà, sinó en una generació”, diu David Camps. Però a Catalunya, que té ha una societat civil mobilitzada i organitzada “on quatre bojos fan moltes coses”, diu Bonet, té molts números que funcioni.

Des de l’Estat, en canvi, es promouen grans operacions de mecenatge però puntuals. Una d’aquestes beneficiarà el Liceu: exempcions fiscals especials (del 40% al 90%) durant tres anys. “No és la panacea -diu Roger Guasch-, només val per a un tipus d’empresa i no és fàcil de

desgravar. Però ens permet trucar a les portes d'empreses que mai s'han preocupat pel Liceu i tenim tres anys per fer una bona *hospitality* i que no marxïn després. Hi ha molta empresa petita que podria donar i no ho fa". "És el que passa als EUA, transcendeixen els Rockefeller, però hi ha una gran quantitat de mecenes que donen pocs diners", assegura Bonet. La cultura de donació no està vinculada al nivell de renda: de fet, avui ja hi ha un esforç percentual més gran de les classes mitjanes i baixes. "Hem d'encomanar un canvi de cultura a favor de la contribució de la societat civil a les activitats d'interès general, i un reconeixement d'això. Un empoderament ciutadà real", conclou Sendra.